

Zaten Vardı

Hilmi TEZGÖR*

Kanon, bırakın çocuk ve ilk gençlik edebiyatını bir yana, ‘yetişkin’ Türk Edebiyatı için bile yeni sayılabilecek bir kavram aslında. Öte yandan, gündeme gelmemiş olması, bu konunun varolmadığı anlamına gelmiyor. Çocuk, ilk gençlik ve ‘yetişkin’ Türk edebiyatı için bir kanonun hep varolageldiğini düşünüyorum, her ne kadar yeterince gündeme gelmemiş olsa da..

Orhan Koçak’ın dediği gibi “*Kanon veya mecelle, ne dersek diyelim, öyle kendiliğinden oluşan bir doğa görüntüsü değildir, saf estetik bir mesele de değildir, çünkü zevkler tartışılabileceği gibi zorla şekillendirilebilir de: İktidar, kasıt, çatışma, siyaset her zaman işin içindedir.*” Evet, içindedir ve içinde olmaması da Türkiye Cumhuriyeti için mümkün değildir. Edebiyat kanonu bir ulusun tarihinin iz düşümü olarak görüldüğünde, Cumhuriyet’ten bugüne kadar içerik bakımından Kemalist-Türkçü-milliyetçi kefelerin birbirini küçük alışverişlerle dengelediği, 2000’lerin ilk yarısıyla birlikte ise muhafazakâr-ılımlı İslamcı ağırlığın belirginleşerek arttığı bir kanondan söz edilebilir.

Çocuk edebiyatı, son 50 yıldır giderek daha çok önem verilen, daha çok üretilen ve sınırları belirlenen bir kavram olsa da, ilk gençlik edebiyatı ayrımı oldukça yeni sayılabilir. “Çocuğa okutulacak şey”in içerik ve biçim olarak farklı olması gerektiği bizde genel bir kanı olsa da bu konuda pek eyleme geçilmediği ortadadır. Üç-beş ismin ve beş-on kitabın bu açığı kapatacağı zannedilmiştir hep. Evet, Türk çocuk ve ilk gençlik edebiyatında kanon konusu gündeme gelmemiştir, çünkü varolan kanonun ve onu oluşturan metinlerin zaten çocuk ve ilk gençlik edebiyatını da kapsadığı kabul edilmiştir. Ayrı bir kanon oluşmuş, oluşturulmuş ve gündeme taşınmış olsaydı bile, ana kanondan farklı bir içerik seyrine tanık olunamayacaktı, diye düşünüyorum.

* Dr., Yeditepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi.